

“TEKNOLOJİNİN OLANAKLARI İLE DEĞİŞEN SANAT ALANI”

Doç. Rıdvan COŞKUN *

ÖZET

Endüstrileşmeyle birlikte gelişen ve değişen dünyamızda teknolojinin sınırları doğal olarak insan zekasının da sınırlarını zorlamaktadır. İnsanlığın kültürel, sosyal ve teknolojik her alandaki gelişimi dünyamızı olumlu ve olumsuz değişimlere de sürüklemektedir. Gelişmeler ışığında olumlu yönde ilerleme kaydeden teknolojik ve bilimsel araştırmalar bir taraftan insanın yaşamını kolaylaştırırken diğer taraftan da binlerce insanın yaşamının yine insan eli ve aklı ile sonlandırılmasında kullanılmaktadır. 20 yy. ile birlikte değişen dünya ve ilerleyen teknoloji, doğal olarak çağın araç-gereçlerini ve beraberinde getirdiklerini, sanatında araç gereçleri olması konusunda sanatçıyı etkilemiştir. Sanatın teknolojik gelişmelerden etkilenmesi ise hızla dayalı toplumsal yaşamın dinamikleri ile üretim aşamasında sanatçının da el becerisinin önüne geçerek düşünsel ve tematik bir etkinin zaman ile ilişkisinin kurulduğu yeni çağdaş ifade biçimlerinin de doğmasına yol açmıştır.

Basılı fotoğraf, televizyon, video görüntüsü, projeksiyon yansıması, digital fotoğraf, neon ışıklar, led aydınlatmalar, 3D görüntüleme, simülasyon, hologram, nano teknolojik boyalar gibi teknolojik gelişmeler başta resim sanatı olmak üzere diğer sanat disiplinlerini de dönüştüren en önemli üretim araçları haline almıştır. Bu araştırma yakın gelecekte ihtimaller doğrultusunda karşılaştığımız teknolojik gelişmeler ve değişimlerin tahminlerini 20. Y.y. sanatına bakarak sanat adına bizleri nelerin beklediği ve yapının biçimsel varlığının yanı sıra sunuşunun da nasıl bir alt yapı ve zemin üzerinde yükselebileceği düşüncesiyle sanata nasıl etki edeceğini, eldeki verilerin ışığında tespit etmeye çalışmaktadır. Bu bağlamda varılmak istenen sonuç 21. Y.y. sanatının nasıl bir alanı ve görüngüsü olabileceği ihtimalleridir.

Anahtar Kelimeler: Sanat, Teknoloji, Dijital, Sanal, Fragman

* Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü, Fax: 0222 3351290 ridvanc@anadolu.edu.tr

“ FIELD OF ART AS CHANGED WITH TECHNOLOGICAL OPPORTUNITIES ”

Assoc. Prof. Rıdvan COŞKUN

ABSTRACT

The frontiers of technology, in an ever changing and developing world along with industrialization, naturally push the envelope of human intelligence as well. Development of humanity in all the cultural, social, and technological fields leads our world to both positive and negative alterations. While the technological and scientific research, which made progress in positive direction in the light of advancements, on the one hand facilitate human life, yet the same have also been used to end the lives of thousands of people by human hands and minds, on the other. The world as changed and the technology as advanced with the 20th Century naturally influenced artists in such a way that the tools and equipment of the time and the ‘things’ that were brought apart by the new age have become the tools and equipment of art as well. Impact of technological advancements on art took precedence also over the manual dexterity of the artist during the production phase with the speed-based dynamics of social life and gave a life to new contemporary forms of expression, in which a relationship between an ideational and thematic effect, and time.

Such technological advancements as printed photographs, television, video display, projection reflex, digital photography, neon lights, led illumination, 3D imaging, simulation, hologram, and nano technological paints have become the most prominent means of production that transformed primarily the art of painting and also the other disciplines of art. This study aims to determine, in the light of available data, what lies ahead for art, taking into consideration the predictions regarding the prospective technological advancements and changes in a near future, with a comparative overview of 20th century art, on which infrastructure and ground the formal existence of artwork will rise along with its presentation, and how art will be influenced therefrom. In the context thereof, the intended goal of this study is to come up with probable fields and phenomena of 21st Century art.

Keywords: Art, Technology, Digital, Virtual, Fragment

GİRİŞ

İnsan zekası teknolojinin sınırlarını zorladığı gibi teknoloji de insanın yaratıcılığını hem zorlamakta hem de zenginleştirmektedir. Akıl ve teknolojinin günümüzde birbirine bağımlı hale gelmiş kültürel, sosyal ve endüstriyel evrimi dünyamızı olumlu ve olumsuz değişimlere sürüklemiştir. Hastalıklarla mücadele, ulaşım, iletişim ve daha birçok alanda teknoloji çağımıza hız kazandırırken olumlu anlamda yaşam kalitesinin artmasına neden olurken doğa ile uyumlu bir yaşam modelinin bozulmasıyla da olumsuz sonuçlara neden olmuştur. Gelişmeler ışığında olumlu yönde yapılan yeni bilimsel araştırmalar ve keşifler aynı zamanda binlerce insanın da yok edilmesinde büyük roller üstlenmiştir. Sadece insan değil insanlığın binlerce yıllık kültürü de bu teknolojik savaşların ve yok edişlerin etkisi altında kalarak tahrip edilmiştir. Yaşamı kolaylaştıran teknoloji, bir düğme ile insanları yok eden silahların yapımında kullanıldığında kültürel yozlaşmanın da doğmasına neden olmuştur.

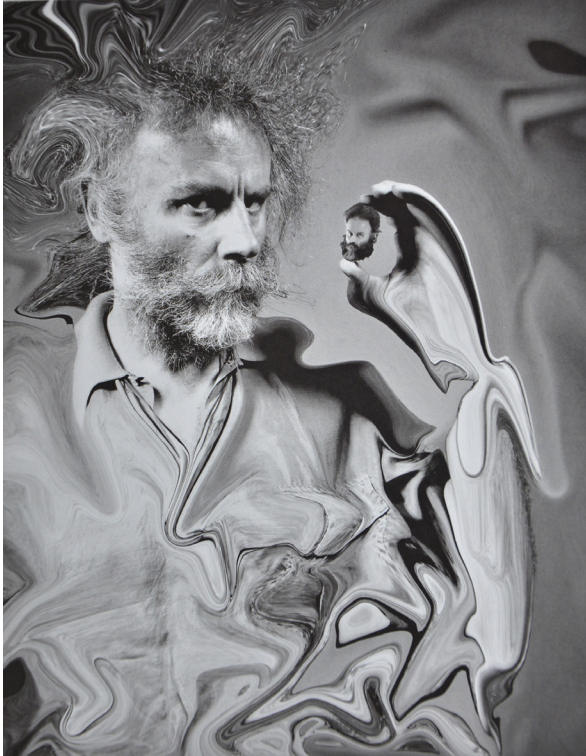
Resim 1 : Andy Warhol, Kafatasları 1976. Elek Baskı, Tual üzerine sentetik polimer boya, iki tuval, 38.1 x 48.3 cm

Resim 2: Wendy McMurdo, Helen, Sahne Arkası, Merlin Tiyatrosu (Bakış), 1995, Laser Baskı

Teknolojinin sınırları doğal olarak insan zekasının da sınırlarını zorlamaktadır. Binlerce yıllık sanatsal ve kültürel birikimden beslenen ve tasarlayan bir makineye dönüşen sanatçının algısı, günümüzde teknoloji ile ulaşılan yapay bir yaratım ile sanal ve dijital yaratımın görme biçimlerini de ortaya koymuştur. Doğal olarak gelişen dünya ve endüstri bu noktada çağın araç gereçlerini sanatında araç gereçleri haline getirmiştir. Sanatsal yaratım sürecindeki sanatçı ise bugün, sonsuz gelecek tasarlayan teknoloji devleri ile de iş birliği yapmak durumunda kalmaktan kendini kurtaramadığı gibi isterse bir düğmeye basıp, teknolojinin olanakları ile izleyiciyi çok daha fazla şaşırtabilecek duruma da gelmiştir. Teknoloji, sanatsal yaratım sürecindeki sanatçıya kuşkusuz sonsuz imgeler ve anlamlar yakalamasında yardımcı olmaktadır. Wendy McMurdo'nun 'Bakış' isimli lazer baskısı eserinde de olduğu gibi (Resim2) gerçekliğin yansımaları zeminden arka mekana kadar hiçbir ip ucu vermeden bir figürün kendini çoğaltan aynaya odaklanması, bu sahnenin fotoğraflanması ve dijital olarak çoğaltılması, zihinsel görmenin retinal görmeyi değiştirdiği ve sanatçının teknolojiyi sanatsal üretimde kullandığını açıklamaktadır.

Büyük uygarlıklar, kültürel değerlerini ve düşünsel imgelerini zamana meydan okuyan bir anlayışta yaparak günümüze ulaştırmışlardır. Günümüz sanat anlayışının böyle bir hedefi olmadığı gibi anlık vur kaç teknikleri ile ilişkili sıradan imgenin yüceltilmesi, tıpkı bir kuyruklu yıldız gibi ortaya çıkıp, yok olup gitmesi ve bıraktığı etkinin de dijital bellek kayıtlarında depolanarak dolaşıma girmesi üzerine kurulu bir sanat ortamı yaratmıştır. Sanatın teknolojik gelişmelerden etkilenmesi üretim aşamasında hıza dayalı toplumsal yaşamın dinamikleri, sanatçının da el becerisinin önüne geçmiş, düşünsel tematik bir etkinin, gün ile ilişkisinin kurulduğu yeni çağdaş ifade biçimlerinin doğmasını sağlamıştır.

Bugünün teknoloji anlayışının insanlığı ne tür bir geleceğe taşıyacağını bilemeyiz ve her an kaybolabilecek bir hafıza ile yüz yüze olduğumuzu da unutmamamız gerekmektedir. Bu durum hem eskiyen hem de yenilen teknoloji ile zamana direnmenin ötesinde sanat ve sanatçıyı da olumlu olumsuz nasıl etkileyecektir? sorusu da çağın bir problematiği olarak karşımıza çıkmaktadır. Teknolojinin tüm olanaklarından yararlanmanın asıl hedef olmadığı, teknolojinin sanatsal yaratımın sadece bir aracı olabileceği görüşlerinin yanı sıra sanata zengin anlatım dilleri ve olanaklar

Resim 3: Lucas Samaras Kafa Göğüs Sıvı, 2002 Kağıt Üzerine Saf pigment 71.4 x 57.8 cm

sağlayan katkılarını da unutmamamız gerekir. Bu durum günümüz sanatsal ifade araçları açısından oldukça problemlili bir durum da yaratmaktadır. Sanat eğitimi veren kurumların tutucu ve güncellenmeyen akademik ortamı ve sanat pazarının galerici ve koleksiyonerlerinin romantik ve çağı yakalayamayan görsel algıları ile eskimiş estetik hazlar peşinde koşmaları, teknoloji ve sanat ilişkisinin doğru bir bağlamda ele alınmasını güçleştirmektedir.

Resim 4: Cai Guo-Qiang, Fotoğraf Hiro Ihara, Mantar Bulutlarının Yüzyılı - XX. Yüzyıl için projeler, 1996, Nevada Nükleer Test Alanında etkinlik.

Klasik geleneğin temsile dayalı yansıtmacı üslubu, modernizmin temsile ve klasik olana karşı tasarlanabilir tek odaklı mutlak doğruları, postmodernizmin mutlak olana karşı kavramsal ve düşünsel olanı yaratma süreci sanatın yakın tarihi açısından oldukça önemlidir.

Cai Guo-Qiang'un (Resim 4) , Mantar Bulutlarının Yüzyılı - XX. Yüzyıl için projeler adlı eserinde Nevada Nükleer Test Alanında yaptığı performans; yerin adının bizde uyandırdığı anlam, nükleer enerji hakkındaki bilgimiz, bulut ve figürün kesiştiği nokta ve fotoğraf kaydının dijital bir bellek aracılığı ile klasik müzelerin ve hoş aydınlatma ışıkları ile dekore edilmiş bir salondan bize ulaşmaması, sanatçının fikrinin daha görünür hale gelmesine neden olmaktadır.

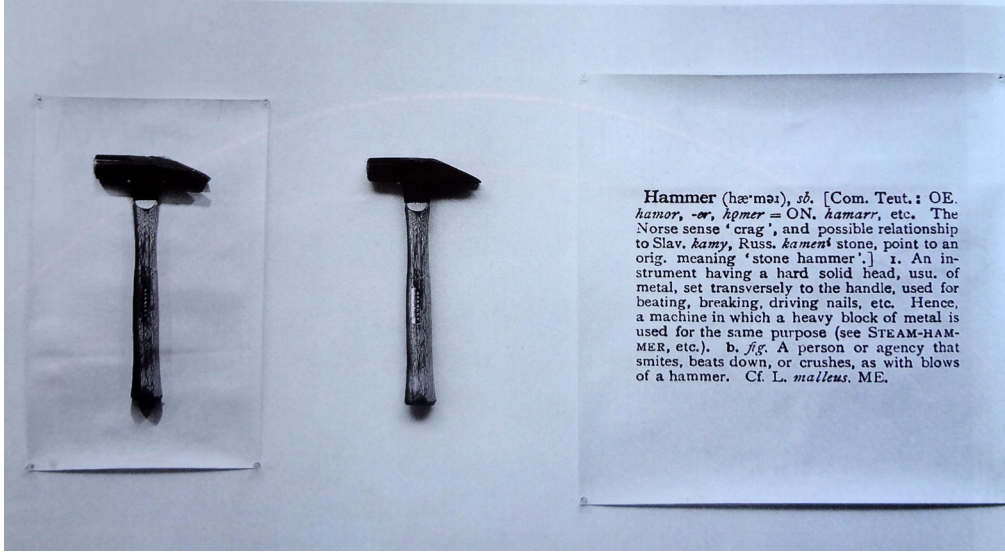
Bilimsel gelişmeler ışığında sanal dünyalar yaratan sanatçıların, teknolojik gelişmeleri takip etmeleri, sanatlarının merkezine bilgiyi koymaları takip edilen yeni bir toplumsal gerçeklik alanı yaratmıştır. Öyleki bu sıralama orijinal görüntüden orijinal olmayan görüntüye; gerçekte ısı- rıp yediğimiz elmadan dijital elmaya, görüntüler dünyasının sanal yeni anlamlarını ve biçimlerini üretmemizi sağlar. Yüzeyde derinlik etkilerinden ve yassılaştıran bir mekan algısından fiziksel ve kimyasal perspektiften, foton ve ışın teknolojilerinin yaratacağı yeni algılama biçimleri ile yeni görme biçimlerinin doğmasına kadar ki süreç, bilim ve teknolojiye yeni yeniliklerle ilgilidir. Fotografik görüntü, televizyon, projektörle yansıtma, dijital fotoğraf, neon ışık, video, led aydınlatma, 3D görüntü, simülasyon ve hologram, nano boyalar gibi teknolojik gelişmeler, resim sanatı ve bütün sanat disiplinlerini etkileyen en önemli üretim araçları olmuşlardır. İletişimi temel alan bu yeni sanat anlayışları retinal, natüralist anlatımı terk etmiş gibi gözükse de retinayı şa-

şırtan teknolojik olanaklar ile natüralizmin bozulan temsili betimlemelerinin manüplasyonları, klasik ve modernin biriciklik ilkesini bozarak yeni görmeyi de işaret etmektedir. Kameranın ya da fotoğraf makinasının teknik olanaklarının etkisi ile resim sanatı üzerinde tarihsel bir değişim yaratması, görme alışkanlıklarımızı devrimci bir biçimde değiştirmiştir. Bilimsel ve teknolojik devrimler, sanatçının gelenekten kopuşu ve yeniyi aramasının en önemli destekçileridir. Geleniğin ve klasik olanın ancak bize o dönem hakkındaki sanatın nasıl olabildiği üzerine bilgi ve verebileceğini söyleyebiliriz. Bu gün sanat ve sanat eserinin oluşum sürecinin aşamaları kısalmış, teknolojinin veya bilimin paralelinde gelişen toplumsal algı ve etkiler ile birlikte ortaya çıktığını söyleyebiliriz.

Resim5: Mariko Mori, Benimle Oyna, 1994 Fuji, süper parlak (duraflex) baskı, ahşap, kalay-kurşun alaşımı çerçeve, 3.66x3.05x0.91 m. Üç numaralı edisyon

Bilgisayar ve bilişim teknolojilerinin tasarımcıları, toplumları eşitlemeye çalıştığı iletişim çağının en önemli sanal iktidarları, Facebook, Twitter ya da Youtube, vb. üzerinden ortak kitlesel beğeniler oluştururken ideolojik bakma biçimlerini de örgütlemektedirler. Sanatçının veya sanat yapıtının klasik bir galeride elli-yüz kişi tarafından görülmesinin ötesinde milyonlarca insan tarafından dijital salonlarda sanatçının eserlerinin ve fikirlerinin görülme olasılığının artması sanat ortamlarını etkilemiş ve bütün çeşitliliğin aynı anda eş zamanlı görülmesini sağlamıştır. Oysa sanat eserinin biricikliği modern zamanların en önemli bakış açısıyken bir eserin dijital tıpkı basım baskılarının orijinali ile yer değiştirmesi de bu biricikliği bozmuş, görme alışkanlıklarımızı ve bakış açılarımızı bir kez daha değiştirmiştir.

Resim 6: Joseph Kosuth, Bir ve Üç Çekiç, 1965, Çekiç Çekiç Fotoğrafi, Çekicinin Tanımının fotokopisi 61 x 135.6 cm

Sanat eserinde imgenin temsilinin yeniden temsili olan bu tavır (Resim 6), klasik geleneğin betim gerçekçi anlayışı ile paralellik gösterecek şekilde eserin çoğaltılarak geniş kitlelere yayılmasını sağlamaktadır. Klasik gelenekte, bir elmanın resmi, elmayı iki boyutlu bir yüzeyde üç boyutlu yanılması yaparak temsil etmektedir. Temsilini yaptığımız elma ortada olmasa bile resmi yapılmış olan elma artık gerçekte var olan elmanın yerine geçmiştir. Dijital resimlerdeki biçimler ve imgeler de gerçekte çoğaltılan orijinal yapının yerini almakta ve dijital görme biçimleri havuzunda eşitleme bir bakış açısının algısında kendi gerçekliğine öykünen ancak bağlamından kopuk olma ihtimali ile çağdaş bir ikonaya dönüşmektedir. Günümüzde örnekleri çok olmamakla birlikte makinanın kolaycılığına kapılmış zihinsel görmeyi unutmuş retinal hazlar ve rüştünü ispatlama peşinde koşan sanatçıları ve galericileri için bu teknolojik durum siteril bir dünya da yaratmıştır. Ancak bu demek değildir ki sanat; bilim ve teknoloji ile bağlantısız olabilir. Kuşkusuz insanın hayal gücü teknoloji ile birlikte sanatta devrim niteliğinde yeniliklerin ortaya çıkmasını da sağlamıştır sağlamaktadır da.

Rollo May'in ifadesi ile " Batı uygarlığı Rönesans'tan bu yana teknik ve düzeneklerde önemle yoğunlaştı. Bu yüzden, ta Rönesans'tan beri gerek atalarımızın ve gerekse bizim, yaratıcı dürtüleri, teknik şeyler yapmaya yönlendirilmiş olmamız anlaşılabilir bir şey – yaratıcılık bilimin uygulama ve ilerlemesine doğru yöneldi. Yaratıcılığın böylesi bir teknik kovalamacaya yönlendirilmesi bir düzeyde uygundur, ama daha derin bir düzeyde psikolojik savunma olarak hizmet eder. Bu, usdışı görüngülerin bizde uyandırdığı korkuya karşı bir savunma olarak hizmet verebilecek olan teknolojiye, kendi geçerli alanının çok ötesinde

Resim 7 : Zhang Xiaogang, Bellek Yitimi ve Bellek, 2006, Tual Üzerine Yağlıboya, 2.00 x 2.60 m

sarılacağımız, inanacağımız ve dayanacağımız anlamına gelir. Bu yüzden, teknolojik yaratıcılığın tam da başarısı ki bu başarının görkemini benim tarafımdan bildirilmesine hiç gerek yok – kendi varoluşuna bir tehdittir. Çünkü eğer yaratıcılığın bilinçdışı, usdışı ve usötesi yüzlerine açık olmazsak, o zaman bilimimiz ve teknolojimiz “tinin yaratıcılığı” diye isimlendireceğim alandan kopup uzaklaşmamıza yardım eder. Bununla, teknik kullanımla hiç ilgisi olmayan bir yaratıcılığı kastediyorum; yaratıcılığı, para kazanmak ya da teknik gücü arttırmak için kullanılan halinden çok, sanatta, müzikte ve zevkimiz için varolan diğer alanlarda yaşamlarımızın anlamını derinleştirmek ve genişletmekteki haliyle alıyorum.” der . (May, 2008, S.89)

Tarihten günümüze artan bir ivme ile hızlanarak geçen zaman, saatlerin bile uyum sağlamak ta zorlandığı toplumsal ve sosyal yeni gerçeklikleri yakalamamızı zorlaştırmaktadır. Doğal olarak bu zaman kavramı içerisinde sanatçı, teknolojik gelişmeler ve toplumun bunlar ile çatışmasından veya uyumundan doğan yeni gerçekliklerin ve imgelerin içinde yüzen bir haldedir. Burada en önemli mevzu sanatçının yaratıcılığıdır, teknik olanaklar ve teknolojinin sınır tanımayan gelişimine karşı, yaratıcı bir benin anlık ta olsa durdurabildiği ve odaklayabildiği noktada durmaktadır sanatçı. Ancak ne Baudelaire’in modernizmin tanımı ile ilişkilendirdiği kahraman bir sanatçı imgesi, ne de fikirlerin irade gücü ile harekete geçirilmesi sonucu harcanan çabanın tadımlık olması, günümüz değerleri açısından bir tanımlama yapıldığında artık yeterli bir ipucu vermemektedir. İzleyicinin gözleri ile içebileceği bir kıvamda olan modernist estetik ve hazlar, akıp giden zamana karşı yetersiz önermelerde bulunmaktadır günümüzde. Teknolojinin ve bilimin olanakları ile dönüşen toplumsal ve sosyal hayat, hızlanmış odaksız bir odaklanma ile harekete karşı durmayı örgütleyen bir sanat üretimine yönelmektedir. Teknolojinin ele geçirilemez iktidarı, birey ve toplum arasındaki gerilim ve bunun sonucu ortaya çıkan yabancılaşma, sanatçının elinde dünyaya bırakılmayı bekleyen fikirler, imgeler ve bunların görselleri, bomba etkisi yaratacak biçimde toplumları etkilemektedir.

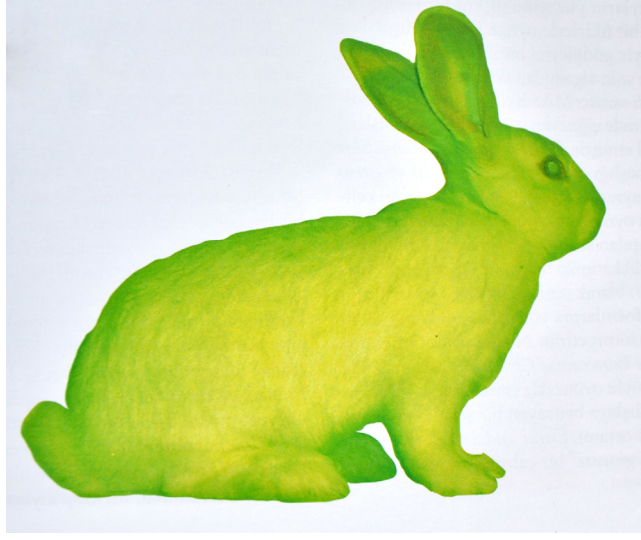

Resim 8 : Roxy Paine, Ekin, 1997-1998,
Epoksi, PVC, Çelik, Ahşap, PETG, Lake vernik, Yağlıboya, Toprak, 147.3 x 243.8 x 182.8 cm.

Örnek olarak “Roxy Paine’in çalışmaları da doğaya karşı bir huşu hissi uyandırır, fakat bizi Paine’in çalışmalarında bu noktaya getiren doğanın sistemlerinin karmaşıklığı ve bunları özümsemeye çalışan insan zihninin mücadelesidir. “Şeyleri hoş, sıkı, küçük kategoriler ve sınıflandırmalar içine yerleştirmeyi arzular ve buna gereksinim duyarız,” diye açıklamıştır sanatçı. “Bu rahatlatıcı birşeydir ve bizim etrafımızdaki onca çılgınlığa anlam kazandırma yolumuzdur ve bu da kontrolden çıkar.” Dolayısıyla kaos bizi hem doğanın hemde doğadan bir düzen üretmeye dair kendi çabalarımızın girdabına çeker. 1990’ların başlarından beri, Paine insan işleri gibi görünen şeyler uygulayan oldukça detaylı sistemler makineler olarak ayrıştırılmış bir doğa simülakrı yaratarak, doğanın görünürde içkin yapılarıyla mantığını ve insan zihninin istikrarsız kesinliklerini araştırdı.” (Fineberg, 2013, S.496)

Sanat üretimini besleyen araç gereçler ve modern ötesi dünya algısı, gelecekçilik, sanatın bir anlatı aracı olarak sonunun geldiği düşüncesi, teknoloji ve bilimin olanaklarını da kullanarak oluşturulan bitmek tükenmek bilmeyen anlam katmanlarının yaratılmasına neden olmuştur.

“Bütün araç, ortam, teknik ve yöntem hiyerarşileri, hareket, milliyet, konu ya da içeriği “kendine mal etmenin” bütün kuralları dolayısıyla oluşan kategoriler boyunca sanatın içinde parçalarına ayrıldı. Eduardo Kac karanlıkta gerçekten parlayan “genetik yapısı değiştirilmiş” fosforlu bir tavşan üretmek için genetik modifikasyonu kullandı. Sanatçı Larry Miller 1989’da, hayvanların patentinin alınmasına izin veren bir Yüksek Mahkeme kararının ardından, kendi DNA’sının telif hakkını aldı.” (Fineberg, 2013, S.477)

Resim 9 : Eduardo Kac, GBF Tavşancığı Floresan Tavşan, 2000

Herzaman ve her yerde ortaya çıkarılmayı bekleyen kavramlar dünyası, bilim ve teknolojinin sanatı ve sanatçıyı etkileyen durumu, toplumsal çeşitlilik ve tüketim araçları, kendi iktidarını sanatçının zihnine yerleştirebilmekte ve dile yeni söylem eklentileri de getirebilmektedir.

“Foucault, iktidarı/gücü elinde bulunduranların sözümona kendi başlarına anlama yeteneği olmayanlar ve kendileri adına konuşmalarına izin verilmeyenler adına aklı savunma ve hakikati gösterme görevlerini üstlendikleri konusunda uyarıda bulunur. Dil; betimleyici, açıklayıcı denetleyici, meşrulaştırıcı, kural koyucu ve birleştirici olabilir. Tartışmalar ve akıl başkalarını sessizleştirmek ve kontrol etmek için kullanılagelmiştir ve rasyonel söylemde inatla ısrar edilmesi farklı düşününleri sessizleştirebilir ya da azaltabilir.” (Barrett, 2012, S. 84)

Resim 10 : Matthew Barney, Kramester 4: Loughton Adayı, 1994, Renkli Fotoğraf, plastik çerçeve, 30.5 x 35.5 cm.

Toplumsal çeşitlilik ve üretim tüketim ilişkisi sanatçının içinde bulunduğu çağ ve coğrafya anlatım dili olarak sanatı eylemsel ve kamusal iktidar alanına taşımıştır. Bireyin öznelde yaşadığı içselleştirdiği kavramlar ortaya çıkmaya başladığında sanatın neyle yapıldığından çok sanatta ne yapıldığı üzerine bizi yönlendiren bir algı da gelişmiştir günümüzde. Yanılgı ya da yanılısma yaratan optik imgenin tarihi, fotoğraf makinasının icadı ile başlamış olsa da günümüzde sürekli değişime uğrayan teknolojik gelişmeler ile de dijital ve sanal olan ancak nesnel olmayan kavramsal görüntü katmanlarında saklı olan anlamları zihinde görünür kılan bir teknofobi de yaratmıştır. Dijital mağaralara yerleşmiş dijital göçmenlerin hikayesi günümüzde bitmek üzereyken, ikinci neslin fikirlerinin ve eylemlerinin görselleştiği, çağdaş sanatın ikonalarının, geçmişin idealizminden tamamen farklı olarak tasarlandığı, sanal gerçeklikler dünyasının simülasyonları, yeni gerçeklikler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Resim 11 : Romera Bearden, Ritüelin Egemenliği: Vaftiz, 1964. Mukavva üzerine fotomekanik röprodüksiyonlar, boya ve grafit, 23.4 x 30.5 cm

“Kabul etmek zorundayız, geleneksel anlamda resim ya da heykel yapmasını becerdin becerme- sin, çağın ruhunu kavrayan ve görüntülerle oynamayı seven gencinden yaşlısına bir sürü insan, teknolojinin olanaklarından yararlanarak sanat yapıtı üretebilmekte, meramlarını anlatabilmek- tedir bugün. Çağdaş araçlar, bugünün düşüncelerini iletebilmekte; hatta bununla da kalmayıp daha önceden hiç akılda olmayan düşüncelere yol açabilmekte, insanların yaratıcılıklarını kışkırt- tabilmektedir. Tabi bu yeni ortam kolay üretilen ve tüketilen bir sanatı beraberinde getirmiştir” (Yılmaz, 2006, S. 437). Dolayısıyla da sanatın hareket alanı büyürken etki süresi kısalmış çok odaklı çok parçalı fragmanların detaylarında anlam ile anlamsızlık çiftleşerek yeni melez kavram- sal düşüncelerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

SONUÇ

Yeni bir çağa adım atarken küreselleşme altında toplanan tüm değişen mekanizmalar ve insana dair değerler ki burada din, dil, ırk, siyaset ve ekonomi gibi kavramların hepsinden söz edebiliriz, tümünün toplumlar üzerindeki yansımaları sanatın genetik kodlarının da değişmesine yol açmıştır. 21. Yy. sanatçısı teknolojinin olanakları ile güçlü sermayelerin doymak bilmez enerji ihtiyaçlarını ve genetiği ile oynanmış doğal yaşam alanının formlarını gelecekte nasıl yansıtacaklar? 2000'li yılların sanatçısını gelecekte bir varoluş korkusu nasıl etkileyecek? Bireyin özgür ifadesinden beslenen bu yüzyılın sanatçısı, yeni çağın duvarlarında nelere odaklanacak, kendi aforizmalarını mı, toplumsal ve sosyal eleştirinin görsellerini mi aktaracak? Sanatçının ürettikleri ile sermayenin reklam afişleri, fetiş nesnelere ve bulunduğu çağın görselleriyle yan yana mı duracak. Yeni çağın sanatçısı; ilkel insanın duyuları ile duyumsamalarını aktardığı elit estetikten ve steril galeri duvarlarından uzak, bağımsızlığını ilan edip, ilkel toplumların doğa ile uyumunun duyumsamasına ulaşmış, bulabildiği teknolojik kayalara ve dijital mağaralara her an silinebilecek fikirlerinin görsellerini nasıl aktaracak? Bütün bu sorular, sanatçının sınır tanımayan bir bedensel varoluşun izlerini ararken, kendisiyle ve yaşam alanı arasında kurduğu bağa ve bedeller ödemeyi göze aldığı, özgür deneyimlerle cevap bulabildiği bir önermenin izlerinin peşinden gitmesi gerektiğini bize göstermektedir.

KAYNAKÇA

Atakan Nancy, (2008), Sanatta Alternatif Arayışlar, (Çeviren: Zeynep Rona), Karakalem Kitabevi Yayınları, İzmir.

Barnard, Malcolm (2002) Sanat Tasarım ve Görsel Kültür, (Çeviren: Güliz Korkmaz) Ütopya Yayınevi, Ankara.

Barrett Terry, (2012). Sanatı Eleştirmek, (Çeviren: Gökçe Metin), Hayalperest Yayınevi, İstanbul.

Benjamin Walter, (1995), Pasajlar, (Çeviren: Ahmet Cemal), Yapıkredi Yayınları, İstanbul

Bourdieu, Pierre, (2006) Sanatın Kuralları . (Çeviren: Necmettin Kâmil Sevil), YKY Yayınları, İstanbul:

Crary Jonathan, (2004), Gözlemcinin Teknikleri (Çeviren: Elif Daldeniz), Metis Yayınları, İstanbul.

Danto C. Arthur, (2010), Sanatın Sonundan Sonra (Çeviren: Zeynep Demirsü), Ayrıntı Yayınları, İstanbul.

Fineberg Jonathan, (2013). 1940'tan Günümüze Sanat Varlık stratejileri, (Çeviren: Simber Atay, Göral Erinç Yılmaz), Karakalem Kitabevi Yayınları, İzmir.

May Rollo, (2008), Yaratma Cesareti (Çeviren: Alper Oysal), Metis Yayınları, İstanbul.

Wolf Sylvia, (2010), The Digital Eye, Prestel, Henry Art Gallery, Printed in China

Yılmaz Mehmet, (2006). Modernizimden Postmodernizme Sanat, Ütopya Yayınevi, Ankara.

